

Piotr Andrusiewicz

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

ORCID: 0000-0002-4601-4198

WordPress w dydaktyce nauki o informacji:
studium przypadku kierunków *architektura informacji*
i *zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe*
oraz mapowanie kompetencji

Wprowadzenie

Artykuł analizuje rolę platformy WordPress jako narzędzia edukacyjnego, które w sposób interdyscyplinarny łączy teorię z praktyką, wspierając rozwój kompetencji z zakresu organizacji i zarządzania informacją. Główna teza pracy zakłada, że WordPress – dzięki prostocie, elastyczności i otwartości – może się stać kluczowym elementem procesu dydaktycznego, umożliwiającym praktyczne zastosowanie zagadnień teoretycznych. Platforma ta wykorzystywana jest nie tylko do tworzenia stron internetowych, ale także służy jako narzędzie do wspierania nauki projektowania interfejsów, zarządzania treścią, a także budowy systemów nawigacji i fasetowego przeszukiwania informacji. Dzięki temu studenci takich kierunków, jak *architektura informacji* (AI) czy *zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe* (ZI) zdobywają praktyczne umiejętności pozwalające im swobodnie poruszać się w cyfrowym świecie. To z kolei pomaga im lepiej odnajdywać się w szybko zmieniającej się technologicznie rzeczywistości.

Założenia metodologiczne badania

W celu weryfikacji postawionych tez badanie oparto na przesłedzeniu treści dokumentów edukacyjnych, w tym planów i programów studiów oraz kart kursów z roku akademickiego 2022/2023. Przyjęto metodę analizy dokumentów, która pozwoliła na szczegółowe zmapowanie kompetencji rozwijanych na poszczególnych kierunkach oraz ocenę wpływu praktycznych zastosowań WordPressa – takich jak wdrażanie niestandardowych typów wpisów, taksonomii czy systemów nawigacyjnych – na rozwój umiejętności praktycznych studentów. Dzięki temu udało się połączyć teorię z praktyką, co pozwala lepiej zrozumieć, jak nowoczesne technologie cyfrowe wspierają proces kształcenia.

WordPress to powszechnie znany i stosowany system CMS (Content Management System) wywodzący się z prostego systemu blogowego¹. Obecnie WordPress jest platformą funkcjonowania ok. 43% wszystkich stron internetowych². Sukces zawdzięcza przede wszystkim prostocie użytkowania, ale również otwartości i elastyczności, która zapewnia mu rozwój i wsparcie ze strony tysięcy programistów tworzących wielką liczbę wtyczek poszerzających jego funkcjonalność oraz ogromnej biblioteki motywów, czyli zestawów plików (opartych na kodzie PHP, szablonach HTML, arkuszach stylów CSS oraz skryptów JavaScript), definiujących wygląd oraz układ witryny internetowej³.

W najszerszej rozumianym kontekście WordPress pozostaje jednym z wielu narzędzi cyfrowych, które mają współcześnie znaczący wpływ na edukację⁴, może być przydatnym narzędziem zwiększania kompetencji cyfrowych, wspomagać nauczanie poprzez działania praktyczne i zwiększać zaangażowanie uczących się⁵. Znane są edukacyjne zastosowania

¹ History, WordPress.org, [on-line:] <https://wordpress.org/about/history/> – 10.11.2025.

² N. Kumar, *WordPress Statistics 2025 – (Number of Websites & Users)*, DemandSage, 3.04.2025, <https://www.demandsage.com/wordpress-statistics> – 10.11.2025.

³ *What Is a Theme? – Theme Handbook*, WordPress Developer Resources, 31.07.2014, [on-line:] <https://developer.wordpress.org/themes/getting-started/what-is-a-theme> – 10.11.2025.

⁴ D. Piper, *How WordPress Is Used In Education*, 23.02.2023, [on-line:] <https://blogs.oregonstate.edu/piperde/2023/02/23/how-wordpress-is-used-in-education/> – 10.11.2025.

⁵ S. Timotheou, O. Miliou, Y. Dimitriadis, S.V. Sobrino, N. Giannoutsou, R. Cachia, A.M. Monés, A. Ioannou, *Impacts of digital technologies on education and factors influencing schools' digital capacity and transformation: A literature review*, „Education and Information Technologies” 2023, vol. 28, no. 6, <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11431-8>.

WordPressa jako platformy LMS⁶ (Learning Management System), gdzie wykorzystuje się go jako oprogramowanie umożliwiające zarządzanie kursami online. Publikowano raporty wskazujące na przydatność WordPress jako narzędzia komunikacji i interakcji między uczniami i nauczycielami w procesie edukacyjnym⁷. WordPress wykorzystywano również jako e-portfolio w nauczaniu matematyki na studiach inżynierskich⁸, a także jako system dokumentowania i wspierania działań edukacyjnych na studiach medycznych⁹. Przy spełnieniu pewnych warunków (dzięki włączeniu specjalistycznych wtyczek) WordPress może być używany w szkolnictwie wyższym jako system zarządzania treścią dla czasopism akademickich¹⁰.

W tym artykule WordPress zostanie przedstawiony jako narzędzie edukacyjne wspierające naukę studentów w zakresie organizacji i zarządzania informacją. Gruntowne i systematyczne przygotowanie studentów do pracy z platformą WordPress może wspomóc łączenie teorii z praktyką, tworzy spójny proces edukacyjny i umożliwia studentom poznanie zagadnień związanych z nauką o informacji oraz architekturą informacji. Studenci nabywają umiejętności przekształcania abstrakcyjnych koncepcji w konkretne rozwiązania, które można zastosować w praktyce. Zajęcia praktyczne w środowisku WordPress pozwalają studentom poznać zasady organizowania danych, projektowania intuicyjnych interfejsów oraz zarządzania treścią.

⁶ W. Zahid, *What is an LMS? A Guide to Learning Management Systems*, Edly, 8.02.2022, [on-line:] <https://edly.io/guides/a-guide-to-learning-management-systems/> – 10.11.2025; B. Sitek, *Platforma kursów online na WordPress. Jak ją zrobić?*, Cyber Folks, 27.10.2021, [on-line:] <https://cyberfolks.pl/blog/platforma-kursow-online-na-wordpress-jak-ja-zrobic> – 10.11.2025.

⁷ WPCampus Research Report: *The State of WordPress in Higher Education* 2025:41:36, [in-line:] <https://wpcampus.org/research> – 10.11.2025; P. Mazohl, D. Todorova, C. Caccarelli, *WordPress-based learning platform: Project output 3 of the InterMedia Erasmus+ project*. InterMedia Erasmus+, 2023; A.J. Purvis, S. Beckingham, *A decade of social media for learning: A systematic review*, „Journal of University Teaching and Learning Practice” 2024, vol. 21, no. 5, <https://doi.org/10.53761/vvvccy83>.

⁸ M.I. Garcia Planas, J. Taberna Torres, S. Domínguez-García, *Using WordPress -Portfolios for Teaching and Learning Mathematics in Engineering Studies*, [w:] *Proceedings of The 4th Electronic International Interdisciplinary Conference*, 10–14.08.2015, [on-line:] https://www.academia.edu/115130573/Using_WordPress_Portfolios_for_Teaching_and_Learning_Mathematics_in_Engineering_Studies – 10.11.2025.

⁹ J. Avila, K. Sostmann, J. Breckwoldt, H. Peters, *Evaluation of the free, open source software WordPress as electronic portfolio system in undergraduate medical education*, „BMC Medical Education” 2016, vol. 16, <https://doi.org/10.1186/s12909-016-0678-1>.

¹⁰ J. Lee, *Is WordPress an Academic Source? Unveiling the Truth Behind Its Credibility*, CMS Pursuits, [on-line:] https://cmspursuits.com/is-wordpress-an-academic-source/#Are_there_specific_types_of_content_on_WordPress_that_can_be_considered_academic – 10.11.2025.

Charakterystyka kierunków *architektura informacji* oraz *zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe*

Praktyczne aspekty zagadnień teoretycznych poruszanych w trakcie studiów na kierunkach *architektura informacji* oraz *zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe* mogą być uwidocznione dzięki wykorzystaniu WordPressa. Wymienione kierunki prowadzone są w Instytucie Nauk o Informacji Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Za podstawę analizy wzięto plany i programy wspomnianych kierunków na poziomie licencjackim z roku akademickiego 2022/2023. Warto zauważyć, że studenci *architektury informacji* rekrutowani w tym roku byli ostatnimi, którzy realizowali plany i programy zgodne z praktycznym profilem studiów. Od roku akademickiego 2023/2024 *architektura informacji* – podobnie jak *zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe* – jest kierunkiem o profilu ogólnoakademickim.

Program studiów 2022/2023 opisywał sylwetkę absolwenta *architektury informacji* między innymi jako osobę zdolną do „praktycznych działań w zakresie systemów organizacji i zarządzania informacją”¹¹, po to, by potrafił projektować użyteczne i funkcjonalne przestrzenie informacyjne. Podstawowe umiejętności architekta informacji to wyszukiwanie, analiza, ocena, selekcja oraz organizacja informacji z wykorzystaniem różnorodnych źródeł i technik.

Z kolei program dla kierunku *zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe* dużo mniej uwagi poświęca praktycznym zagadnieniom projektowania przestrzeni informacyjnych i komunikacji wizualnej, ale (w zgodzie z nazwą kierunku) przedstawia sylwetkę absolwenta jako osobę umiejącą „praktycznie zastosować wiedzę dotyczącą sprawnego i efektywnego doboru, selekcji, tworzenia, wizualizacji i udostępniania komunikatów informacyjnych”¹². Absolwent *architektury informacji* to przede wszystkim architekt informacji i projektant, a absolwent *zarządzania informacją i publikowania cyfrowego* to menedżer informacji i specjalista w zakresie komunikacji społecznej.

¹¹ Program studiów – *architektura informacji* – studia I stopnia stacjonarne (rekrutacja 2022/2023), Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, [on-line:] <https://inoi.uken.krakow.pl/dokument/program-studiow-architektura-informacji-studia-i-stopnia-stacjonarne-rekrutacja-2022-2023> – 23.04.2025.

¹² Program studiów – *zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe* – studia I stopnia stacjonarne (rekrutacja 2022/2023), Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, [on-line:] <https://inoi.uken.krakow.pl/dokument/program-studiow-zarządzanie-informacja-i-publikowanie-cyfrowe-studia-i-stopnia-stacjonarne-rekrutacja-2022-2023> – 23.04.2025.

Obydwa kierunki według programów odwołują się do wspólnego obszaru wiedzy i umiejętności w zakresie zarządzania informacją i architektury informacji i obydwie programy zakładają rozwijanie umiejętności w zakresie analizy, selekcji i prezentacji informacji. Na tle zaprogramowanych kompetencji zostanie przedstawiona możliwość wykorzystania WordPressa w doskonaleniu różnych obszarów wiedzy oraz umiejętności z zakresu systemów organizacji i zarządzania informacją, projektowania przestrzeni informacyjnych oraz architektury systemów informacyjnych (m.in. poprzez możliwość pracy z bazami danych i systemami zarządzania treścią).

Praktyczna realizacja założeń programu kształcenia widoczna jest w planach studiów obu kierunków¹³. Analizę planów przeprowadzono na podstawie informacji zawartych w kartach kursów obu kierunków. Poddane analizie karty są oznaczone jako zgodne z programami i planami studiów dla roku akademickiego 2022/2023. Były one sukcesywnie publikowane na stronach internetowych Instytutu Nauk o informacji Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie zgodnie z przebiegiem studiów w ciągu kolejnych lat.

Grupy kursów w programach studiów

Analiza zawartości kart kursów prowadzi do wskazania kilku głównych grup tematycznych, wokół których koncentruje się edukacja na omawianych kierunkach studiów. W planie studiów na kierunku *architektura informacji* z roku akademickiego 2022/2023 znajduje się 60 przedmiotów (wliczając w to seminarium licencjackie), a na kierunku *zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe* (studia I stopnia) zaplanowano 66 kursy (łącznie z seminarium). Ze względu na zakres treści merytorycznych, wskazane cele kształcenia i przewidywane efekty kształcenia w niniejszej analizie zaproponowano podział sylabusów na następujące grupy:

Tabela 1. Podział kursów

	Architektura informacji	Zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe
Komunikacja wizualna i multimedialna, projektowanie	Architektura przekazu wizualnego, Fotoedycja 1, Fotoedycja 2, Grafika użytkowa, Identyfikacja wizualna, Info design, Inspiracje projektowe,	Analiza i interpretacja przekazu wizualnego, Architektura przekazu wizualnego, Design thinking, Fotoedycja 1, Fotoedycja 2, Komunikacja społeczna i medialna 1,

¹³ Plan studiów – zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe – studia I stopnia – stacjonarne (rekrutacja 2022/2023), Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, [on-line:] <https://inoi.uken.krakow.pl/dokument/plan-studiow-zarządzanie-informacja-i-publikowanie-cyfrowe-studia-i-stopnia-stacjonarne-rekrutacja-2022-2023> – 23.04.2025.

	Architektura informacji	Zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe
	Myslenie wizualne, Narzędzia UI, Projektowanie grafiki dla Internetu, Projektowanie wizualne 1, Projektowanie wizualne 2, Rejestracja i montaż wideo, Responsive web design, Teoria komunikacji wizualnej, Teoria symbolu i koloru, Warsztat projektanta grafiki, Web design (wykład wsp. z ZIiPC), Wideoedycja, Wizualizacja informacji 1, Wizualizacja informacji 2, Zagadnienia typografii i projektowania znaku.	Komunikacja społeczna i medialna 2, Myslenie wizualne, Narzędzia e-learningowe, Narzędzia UI, Projektowanie grafiki dla Internetu, Projektowanie wizualne, Search Engine Optimization, Street art, Techniki prezentowania informacji, Teoria komunikacji wizualnej, Warsztat projektanta grafiki, Web design (wykład wsp. z AI), Wideoedycja 1, Wideoedycja 2, Wirtualizacja narzędzi komunikacyjnych, Wizualizacja informacji, Zagadnienia typografii i projektowania znaku.
Organizacja i teoria informacji	Architektura przestrzeni informacyjnych, Badanie użytkowników informacji, Dostępność informacji, Eyetracking, Metody badań internetowych, Ocena użyteczności systemów informacji, Organizacja informacji, Repozytoria cyfrowe, Search Engine Optimization, Strategie projektowania architektury informacji, Systemy nawigacji i etykietowania, Systemy wyszukiwania informacji, Systemy zarządzania treścią, Teoria architektury informacji, Wielojęzyczna terminologia informacyjna, Źródła informacji.	Archiwizacja i zarządzanie dokumentami, Dokumenty cyfrowe w administracji i biznesie, Infobrokerstwo, Informacja i komunikacja naukowa, Kategoryzacja i indeksowanie danych, Metadane, Ocena usług informacyjnych, Open Access, Search Engine Optimization, Systemy kontroli i nadzoru w mediach, Użytkownicy informacji, Zintegrowane systemy informacyjne, Źródła informacji.
Podstawy metodologiczne i historyczne nauk o informacji	Historia informacji, Metody pracy badawczej, Nauka o informacji.	Historia informacji, Medioznawstwo, Metody pracy badawczej, Nauka o informacji, Teoria i historia kultury.
Publikowanie i redakcja tekstu	Architektura publikacji, Komunikacja społeczna i medialna 2, Komunikacja społeczna i medialna 1, Marketing mobilny, Przygotowanie do druku, Storytelling, Technologia przetwarzania dokumentów cyfrowych, Webwriting (wykład wsp. z ZIiPC), Współczesny język mediów.	Książka – design – produkcja – rynek, Redagowanie komunikatów tekstowych, Storytelling, Technologia przetwarzania dokumentów cyfrowych, Webwriting (wykład wsp. z AI), Współczesny rynek książki, Wtórny rynek książki.

	Architektura informacji	Zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe
Zarządzanie, praca zespołowa i rozwój zawodowy	Arkusze kalkulacyjne, Komunikacja biznesowa, Metody pracy w zespole projektowym, Ochrona własności intelektualnej, Podstawy zarządzania, Projektowanie własnej ścieżki edukacji i kariery zawodowej, Public relations, Wybrane zagadnienia z e-commerce, Zarządzanie projektami.	Animacja kultury 1, Animacja kultury 2, Arkusze kalkulacyjne, Event marketing, Instytucje kultury, Komunikacja biznesowa, Komunikacja interpersonalna, Mapowanie i modelowanie procesów, Ochrona własności intelektualnej, Podstawy prowadzenia biznesu, Podstawy zarządzania, Prawo konkurencji, Projektowanie własnej ścieżki edukacji i kariery zawodowej, Wybrane zagadnienia z e-commerce, Zarządzanie instytucjami kultury, Zarządzanie projektami.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza treści merytorycznych kart kursów została przeprowadzona poprzez zastosowanie pytań „filtrujących”, pozwalających odnaleźć obszary, w których nabywanie kompetencji w zakresie używania WordPressa wzmacnia wiedzę i umiejętności merytoryczne studentów obu kierunków w zakresie projektowania systemów organizacji i zarządzania informacją:

- Czy karta kursu w swojej treści zawiera odniesienia wprost do możliwości pracy z platformą WordPress?
- Które kursy planują pozyskanie przez studentów wiedzy i umiejętności, które będą mogły być wykorzystane w pracy z WordPressem?
- Z jakimi praktycznymi zadaniami przy tworzeniu projektu z użyciem WordPressa może się wiązać wybrane zagadnienie kursu?

W planach obu kierunków niewiele jest kursów, które odnotowywały wprost zamiar korzystania z platformy WordPress. Plan studiów dla *architektury informacji* zawierał dwa takie kursy: Search Engine Optimization (4. semestr studiów) oraz Systemy zarządzania treścią (5. semestr studiów).

W treści kart kursów SEO na obu kierunkach WordPress pojawił się w ramach jednego z tematów ćwiczeń laboratoryjnych: „SEO w systemach zarządzania treścią (WordPress – konfiguracja i wtyczki SEO)”. WordPress był traktowany jako przykład CMS-a, na którym studenci uczą się wdrażać techniki SEO w praktyce: instalować i konfigurować odpowiednie wtyczki oraz optymalizować treści. Chociaż WordPress nie stanowił głównej osi kursów, to jednak był prezentowany jako jedno z narzędzi w zestawie technologii i metod badawczych SEO. Zapisy kart kursów SEO wskazują, że znajomość WordPressa może ułatwić wdrażanie SEO w realnie funkcjonujących stronach internetowych, tworzenie i edycję treści z uwzględnieniem najlepszych praktyk SEO. Praca z WordPressem poprawia też z pewnością umiejętności studentów w zakresie np. badania słów

kluczowych, budowania struktury linków wewnętrznych (nawigacja oraz indeksowanie), czy wreszcie wspomaga analizę danych dzięki wykorzystaniu narzędzi analitycznych wpiętych w system WordPress¹⁴.

Analiza treści karty kursu „Systemy zarządzania treścią” prowadzi do wniosku, że WordPress pełnił bardzo ważną rolę w realizacji celów kursu. Umożliwiał studentom naukę zarządzania treścią, poznanie architektury CMS, praktyczne tworzenie rozbudowanych stron internetowych (w tym e-commerce) i zaznajomienie się z rozszerzeniami (wtyczkami). WordPress pojawia się wprost w tematach ćwiczeń:

- instalacja i konfiguracja CMS (na środowisku XAMPP);
- zarządzanie treściami (wpisy, strony, kategorie);
- budowa sklepów internetowych (z użyciem WooCommerce i Elementora);
- warsztaty dotyczące systemów rezerwacji.

WordPress jest jednym z najpopularniejszych systemów CMS i może być traktowany jako idealne narzędzie poznania architektury CMS, nauki o strukturze baz danych, zrozumienia procesów zarządzania treścią (edycja, planowanie i publikacja, kategoryzacja, wersjonowanie)¹⁵.

Odpowiedź na kolejne pytanie postawione w badaniu, czyli: „Które kursy planują pozyskanie przez studentów wiedzy i umiejętności, które będą mogły być wykorzystane w pracy z WordPressem?”, wymagało uważnej analizy treści zapisów kart kursów i skonfrontowanie ich z obszarami kompetencji, jakich wymaga WordPress.

Kompetencje związane z WordPressem

Dla celów analizy zaproponowano następującą mapę kompetencji wymaganych do pracy w z systemem WordPress:

1. Znajomość formatów plików multimedialnych.
2. Umiejętność przygotowania grafiki na stronę internetową.
 - 2.1. Edycja.
 - 2.2. Optymalizacja.

¹⁴ K. Nkhoma, *Ultimate WordPress SEO Guide: Optimize Your Site in 2025*, AIOSEO, 28.02.2024, [on-line:] https://aioseo.com/ultimate-wordpress-seo-guide/?utm_source=chatgpt.com – 10.11.2025.

¹⁵ I. Drivas, D. Kouis, D. Kyriaki-Manessi, G. Giannakopoulos, *Content Management Systems Performance and Compliance Assessment Based on a Data-Driven Search Engine Optimization Methodology*, „Information” 2021, vol. 12, issue 7, <https://doi.org/10.3390/info12070259>; E. Ramalingam, *Research Paper on Content Management Systems (CMS): Problems in the Traditional Model and Advantages of CMS in Managing Corporate Websites*, Harrisburg University of Science and Technology, Dissertations and Theses, 2016, [on-line:] https://digitalcommons.harrisburgu.edu/pmgtd_dandt/7 – 10.11.2025.

- 2.3. Opisywanie grafiki.
3. Umiejętność korzystania z motywów i szablonów.
 - 3.1. Graficzny układ stron, layouty, podział na nagłówek, menu, treść, stopkę.
 - 3.2. Dostosowywanie motywów za pomocą arkuszy stylów.
 - 3.3. Użycie edytora blokowego oraz tzw. page builderów do tworzenia layoutów pojedynczych stron.
 - 3.4. Responsywność stron WWW.
 - 3.5. Narzędzia do optymalizacji stron dla urządzeń mobilnych.
4. Umiejętności w zakresie konstruowania nawigacji:
 - 4.1. Rodzaje menu
 - 4.2. Tworzenie menu
 - 4.3. Menu wielopoziomowe
 - 4.4. Nawigacja fasetowa
5. Umiejętność korzystania ze standardowych typów wpisów i standardowych taksonomii
 - 5.1. Strony i wpisy.
 - 5.2. Kategorie i tagi.
6. Umiejętność stosowania niestandardowych taksonomii.
7. Umiejętność stosowania niestandardowych typów wpisów i niestandardowych pól danych.

W zaplanowanej analizie świadomie pominięto kompetencje deweloperskie, które w pracy z WordPressem są ważne, takie jak znajomość PHP, JavaScript, zarządzanie bazami danych poprzez umiejętność tworzenia zapytań SQL, ale nie są obecne w planach studiów *architektury informacji* oraz *zarządzania informacją*. Analiza będzie się jednak odwoływać do treści kursów realizowanych na omawianych studiach, to jest do kursu Web design oraz Responsive Web Design.

Kompetencje wymagane do efektywnej pracy z WordPressem przedstawione w pkt 1 oraz w pkt 2 kształtowane są w obszernej grupie kursów zaklasyfikowanych na potrzeby tego badania do grupy „Komunikacja wizualna i multimedialna, projektowanie” (patrz: tabela 1). Spośród tych kursów kilka może mieć bardzo istotne znaczenie. Kurs „Projektowanie grafiki dla internetu” zaplanowano na obydwu kierunkach, jednak w planie z roku akademickiego 2022/2023 na kierunku *zarządzanie informacją* był to kurs obligatoryjny, a na kierunku *architektura informacji* – do wyboru, zapewne z powodu obecności pokrewnych kursów, które mają zapewnić podobne kompetencje. Jest to kurs łączący zagadnienia stosowania grafiki w środowisku medium internetowego. Ucząc doboru formatów graficznych (PNG, SVG, WebP) i zasad optymalizacji obrazów, uczył niezbędnej w pracy z WordPressem umiejętności dostosowywania rozdzielczości

i kompresji obrazów¹⁶. Z tego samego powodu ważne były kursy z fotoedycji rozpisane na obu kierunkach na dwa semestry oraz wideoedycji (jeden semestr na *architekturze informacji* oraz dwa semestry na *zarządzaniu informacją*).

Wymienione kursy stanowią fundament dla rozwijania kompetencji w zakresie przygotowania multimediów i materiałów wizualnych na potrzeby WordPressa, chociaż także inne kursy pozostają ważnym uzupełnieniem dla kształcenia owych kompetencji. Kurs „Wizualizacja informacji” może wspierać umiejętność korzystania z WordPressa jako narzędzia publikacji form, takich jak infografiki, mapy myśli czy schematy w formatach SVG lub PNG. Z tego samego powodu ważny jest kurs „Zagadnienia typografii i projektowania znaku”, który uczy umiejętności projektowania i używania na stronach internetowych logotypów, ikon, znaków graficznych w formatach wektorowych oraz dostarcza niezbędnej wiedzy w zakresie typografii – także niezwykle istotnym aspekcie projektowania stron WWW.

W grupie „Komunikacja wizualna i multimedialna, projektowanie” znajdują się kursy, które można klasyfikować jako uzupełniające, pośrednio wzmacniające kompetencje w zakresie korzystania z grafiki i multimediów w WordPressie: „Grafika użytkowa” (AI, 3. sem., kurs do wyboru), „Myślenie wizualne” (AI, 1. sem., kurs obligatoryjny, ZI, 6. sem., kurs do wyboru), „Identyfikacja wizualna” (AI, 5. sem., kurs do wyboru), „Architektura przekazu wizualnego” (AI, 1. sem., kurs obligatoryjny, ZI, 5. sem., kurs obligatoryjny), „Projektowanie wizualne” (AI, 4. i 5. sem., kursy obligatoryjne, ZI, sem. 2., kurs obligatoryjny). Wymienione kursy nie gwarantowały, co prawda, wprost technicznych umiejętności mających zastosowanie w pracy z WordPressem, ale mogły dostarczyć istotnego kontekstu koncepcyjnego np. w zakresie zrozumienia teoretycznych podstaw znaczenia obrazu w komunikacji, poznania zasad używania koloru, uniwersalnych zasad kompozycji i zasad projektowania layoutów¹⁷.

WordPress w nauczaniu projektowania interfejsów

Następnym obszarem umiejętności wskazanych w mapie kompetencji do pracy z WordPressem był zestaw zagadnień opisanych w punkcie i ppkt

¹⁶ B. Dornauer, M. Felderer, *Web Image Formats: Assessment of Their Real-World-Usage and Performance Across Popular Web Browsers*, [w:] *Product-Focused Software Process Improvement*, eds. R. Kadgien, A. Jedlitschka, A. Janes, V. Lenarduzzi, X. Li, Springer Nature Switzerland, Cham 2024.

¹⁷ M. Leszkowicz, *Projektowanie graficzne a proces czytania i tworzenia wizualnych znaczeń*, [w:] *Media, edukacja, kultura: W stronę edukacji medialnej*, red. W. Skrzydlewski, S. Dylak, Poznań 2013.

3-3.5. „Umiejętność korzystania z motywów i szablonów”. Terminy „motyw” oraz „szablon” bywają używane zamiennie, ale w istocie odnoszą się do różnych poziomów struktury i wyglądu strony internetowej budowanej za pomocą WordPressa. Motyw to kompletny pakiet plików definiujący ogólny wygląd i funkcjonalność całej witryny WordPress. Zawiera zestaw szablonów (pliki z kodem PHP oraz HTML), arkuszy stylów CSS, plików JavaScript oraz innych zasobów, które razem tworzą interfejs strony internetowej. A zatem szablon w architekturze WordPressa to część motywu. Szablony odpowiadają za konkretną część witryny (post lub stronę, stronę z paskiem bocznym lub bez niego); szablon może dotyczyć strony archiwum, stopki lub nagłówka itd.¹⁸ i obsługiwać wygląd niestandardowych typów wpisów. Już chociażby to elementarne rozróżnienie, istotne dla sprawnego i efektywnego posługiwania się WordPressem, pozwala wyselekcjonować kursy w planie studiów *architektury informacji* oraz *zarządzania informacją i publikowania cyfrowego*, które były ważne dla kompetencji opisanych w pkt 3-3.5. Należą do nich kursy „Web design” (AI, ZI, 3. sem., kurs obligatoryjny) oraz „Responsive web design” (AI, 5. sem., kurs obligatoryjny). Chociaż studenci *architektury informacji* realizowali liczbę zajęć dotyczących projektowania stron internetowych zwiększoną o zagadnienia responsywności, szczegółowe zapisy kursu „Web design” dla kierunku *zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe* również te zagadnienia poruszały, choć w mniejszym wymiarze godzinowym. Oba kursy uczyły projektowania stron internetowych, omawiały strukturę stron (nagłówki, stopki), sekcje z główną zawartością witryny oraz zagadnienia hierarchii wizualnej i struktury treści w serwisie internetowym. Poruszały także zagadnienia optymalizacji interfejsów pod kątem prezentacji treści na różnych urządzeniach (desktop, tablet, mobile) i kładły silny nacisk na stylowanie stron WWW z użyciem CSS (kaskadowych arkuszy stylów) i „media queries”, czyli funkcjonalności języka CSS, będącej fundamentem projektowania responsywnego¹⁹. Dzięki temu WordPress można skutecznie prezentować nie tylko jako CMS – przyjazne narzędzie zarządzania treścią, ale także jako platformę pozwalającą na konfigurowanie warstwy prezentacji i struktury treści.

Dla omawianych kompetencji 3-3.5 ważne były ponadto inne kursy w planach kierunków z roku 2022/2023. „Narzędzia UI” (AI, 4. sem., kurs obligatoryjny, ZI, 6. sem., kurs obligatoryjny). Kurs wprowadzał do

¹⁸ J. Fylan, *WordPress Themes vs. Templates: What's the Difference and What Do They Do?*, WordPress.com, 7.10.2022, [on-line:] https://wordpress.com/go/web-design/wordpress-themes-vs-templates/?utm_source=chatgpt.com – 10.11.2025.

¹⁹ *Media Queries Level 3*, 21.05.2024, [on-line:] <https://www.w3.org/TR/mediaqueries-3> – 10.11.2025.

projektowania interfejsów użytkownika za pomocą takich narzędzi, jak Figma czy Adobe XD, kształcił umiejętność prototypowania i komponowania układów wizualnych, a są to umiejętności, które można przenieść do WordPressa choćby poprzez korzystanie z wtyczek wspierających tworzenie układów na stronie (Elementor, WPBakery Page Builder). Kurs ten wspiera myślenie o projekcie strony WWW jako układzie sekcji i komponentów, co jest wymagane w najnowszych edycjach WordPressa, który silnie rozwija własny edytor blokowy „Gutenberg”.

W przedstawianym obszarze kompetencji w programach analizowanych kierunków studiów działa „sprzężenie zwrotne”: kursy „Web design”, „Responsive web design” oraz „Narzędzia UI” mogą być podstawą efektywnego wykorzystania potencjału WordPressa, z drugiej strony WordPress może być traktowany jako laboratorium do wizualizowania i testowania projektów stron WWW i aplikacji mobilnych. Wdrożenie projektu strony w użyciu WordPressa pozwala przełożyć złożone koncepcje (responsywność, działanie media queries, logika projektowania opartego na siatce, modułowość i komponenty, uniwersalne zasady projektowe) na praktyczne rozwiązania, które będą działać w środowisku przypominającym realne przedsięwzięcia projektowe²⁰.

WordPress w nauczaniu projektowania nawigacji

Kolejne pole kompetencji dotyczy nauki projektowania systemów nawigacyjnych, w tym fasetowych (kompetencje opisano w punktach (4.4). Jak w przypadku umiejętności budowania układów stron internetowych także tutaj zaznacza się silne, wzajemne powiązanie wiedzy i umiejętności planowanych w wybranych kartach kursów na opisywanych kierunkach studiów z wymaganiami, jakich wymaga WordPress, i odwrotnie: zagadnienie można rozpatrywać przez pryzmat wykorzystania WordPressa jako platformy edukacyjnej i prototypowej w celu nauki projektowania systemów nawigacyjnych i fasetowych, co pozwoli aktualizować nabytą wiedzę teoretyczną i funkcjonalnie ją włączyć w zakres umiejętności studentów.

W planach studiów przewidziano kursy, które wprost i pośrednio wspierają kompetencje w tworzeniu systemów nawigacyjnych. Należą do nich kursy stanowiące trzon kształcenia studentów w zakresie nauki o informacji:

²⁰ *WordPress for Education: Exploring its Importance for Learning*, WP Tech Support, 3.11.2023, [on-line:] https://wp-techsupport.com/wordpress-for-education-sector/?utm_source=chatgpt.com – 10.11.2025.

Tabela 2. Kursy wspierające projektowanie nawigacji

Kurs	Kierunek	Semestr	Zajęcia	L. godzin	Forma zaliczenia	Punkty ECTS	Grupa tematyczna
Dostępność informacji	AI	1	obl.	10	zaliczenie	1	Organizacja i teoria informacji
Teoria architektury informacji	AI	1	obl.	15	zaliczenie	2	Organizacja i teoria informacji
Strategie projektowania architektury informacji	AI	2	obl.	40	egzamin	6	Organizacja i teoria informacji
Użytkownicy informacji	ZI	2	obl.	30	zaliczenie	3	Organizacja i teoria informacji
Badanie użytkowników informacji	AI	3	obl.	45	egzamin	5	Organizacja i teoria informacji
Systemy nawigacji i etykietowania	AI	3	wyb.	30	zaliczenie	4	Organizacja i teoria informacji
Narzędzia UI	AI	4	obl.	20	zaliczenie z oceną	1	Komunikacja wizualna multimedialna, projektowanie
Architektura przekazu wizualnego	ZI	5	obl.	15	zaliczenie	1	Komunikacja wizualna multimedialna, projektowanie
Architektura przestrzeni informacyjnych	AI	6	obl.	30	egzamin	3	Organizacja i teoria informacji
Narzędzia UI	ZI	6	obl.	20	zaliczenie	1	Komunikacja wizualna multimedialna, projektowanie

Źródło: opracowanie własne.

Wagę wymienionych kursów podkreśla wymiar godzinowy zajęć, forma zaliczenia i liczba przewidzianych dla nich punktów ECTS. Analiza zawartości merytorycznej kart kursów wymienionych w tabeli 2 pokazuje, że w omawianym aspekcie uczenia umiejętności projektowania nawigacji studenci architektury informacji są lepiej przygotowywani niż studenci zarządzania informacją. Trzy kursy z powyższej listy wprost wiążą się z niezbędnymi kompetencjami w zakresie tworzenia nawigacji: „Strategie projektowania architektury informacji”, „Systemy nawigacji i etykietowania”, „Architektura przestrzeni informacyjnych”.

Kurs „Strategie projektowania architektury informacji” to jeden z najbardziej zaawansowanych i bezpośrednio powiązanych z UX i nawigacją kursów w całym planie studiów na kierunku *architektura informacji*, odwołujący się do kanonicznej literatury z zakresu architektury informacji

oraz nauk o informacji²¹. Dzięki temu studenci poznają typologie systemów nawigacji, strategie organizacji informacji, zasady projektowania struktury menu i etykiet, m.in. uczą się rozpoznawać potrzeby użytkowników i przekształcać je w logiczną strukturę prowadzącą w efekcie do projektowania różnych typów nawigacji. Sortowanie kart, „navigation stress tests”, testy pięciosekundowe, tworzenie diagramów struktury informacji (mapy witryn) to typowe metody projektowania UX i architektury informacji, których celem jest sprawdzenie skuteczności projektu nawigacji w systemie. Wiąże się z tym również tworzenie taksonomii i systemów tagowania (ten aspekt kształcenia kompetencji zostanie omówiony w dalszej części tekstu).

Kurs „Systemy nawigacji i etykietowania” jest kursem do wyboru, w sposób bardziej szczegółowy i praktyczny rozwija zagadnienia projektowania nawigacji poruszone w kursie „Strategie projektowania AI”. Obejmuje zagadnienia typologii nawigacji, projektowania etykiet, projektowania wyszukiwarki jako formy nawigacji, rozwija tematykę tworzenia nawigacji fasetowej i odwołuje się do tego samego zaplecza teoretycznego i podobnej literatury z dziedziny UX i AI.

Kurs „Architektura przestrzeni informacyjnych” odgrywa również ważną rolę w kształceniu kompetencji projektowania nawigacji. Łączy podejście stosowane w projektowaniu fizycznych przestrzeni z architekturą informacji w środowisku cyfrowym. Pozwala zrozumieć nawigację jako zjawisko poznawcze i przestrzenne, uświadamia, że nawigacja to również doświadczenie użytkownika poruszającego się po przestrzeni informacyjnej²².

Pozostałe kursy wymienione w tabeli 2 pośrednio wzmacniają kompetencje studentów w zakresie projektowania nawigacji. Ram teoretycznych dostarcza kurs „Teoria architektury informacji” pomagający zrozumieć sposoby przetwarzania informacji przez użytkowników, jak działa percepcja i komunikacja wizualna i jak projektować struktury informacji w zgodzie z potrzebami poznawczymi odbiorcy. Kursy „Użytkownicy informacji”, „Badanie użytkowników informacji” oraz „Dostępność

²¹ M.in.: L. Rosenfeld, P. Morville, J. Arango, *Architektura informacji w serwisach internetowych i nie tylko*, tłum. R. Meryk, Gliwice 2017; D. Spencer, *A Practical Guide to Information Architecture, Five Simple Steps*, Bristol 2010; J. Kalbach, *Projektowanie nawigacji strony WWW. optymalizacja funkcjonalności witryny*, tłum. T. Walczak, Gliwice 2008; C. Wodtke, A. Govella, *Information Architecture: Blueprints for the Web*, New Riders, Berkeley, CA 2009; A. Covert, *How to Make Sense of Any Mess: Information Architecture for Everybody*, CreateSpace Independent Publishing Platform, Charleston, SC 2014.

²² A. Hinton, *Understanding Context: Environment, Language, and Information Architecture*, O'Reilly Media, Sebastopol, CA 2014; R.S. Wurman, *Information Architects*, Graphix Inc, New York 1997.

informacji” pozwalają zrozumieć potrzeby użytkowników i dostarczają metod i narzędzi, którymi dysponują projektanci: wywiady, testy użyteczności, modelowanie person i scenariusze użycia. Kursy te budują świadomość barier poznawczych, a także uczą dostosowywać strukturę serwisu do standardów dostępności WCAG. Z kolei kurs „Narzędzia UI” rozwija umiejętność tworzenia funkcjonalnych interfejsów użytkownika. Jeśli zanalizować, jakie narzędzia proponują omawiane kursy, to poza kursem „Narzędzia UI”, który jako narzędzie operacyjne wskazuje Figmę, oraz kursami „Użytkownicy informacji” (ZI) i „Badanie użytkowników informacji” (AI) wykorzystującymi narzędzia MAXQDA (do analizy danych jakościowych) i Miro (do tworzenia person, map empatii), pozostałe kursy nie wskazują konkretnych narzędzi, które by mogły operacjonalizować wiedzę teoretyczną. Praktyczne działania w WordPressie dają jednak możliwość utworzenia rzeczywistej struktury serwisu zgodnej z opracowaną wcześniej architekturą informacji. WordPress przede wszystkim dostarcza wygodnych narzędzi do tworzenia nawigacji globalnej, lokalnej i kontekstowej, breadcrumbs i ścieżek użytkownika oraz nawigacji fasetowej i daje wiele możliwości zaprojektowania nawigacji w wersji na urządzenia mobilne. Realia techniczne podczas korzystania z WordPressa uświadamiają studentom, przed jakimi ograniczeniami i dylematami stoi projektant, gdyż WordPress wymusza kompromisy, do których zaliczają się: limity pozycji w menu nawigacyjnym, dostosowanie długości etykiet do widzianej przez użytkownika przestrzeni w oknie przeglądarki i pogodzenie nawigacji z wymogami SEO oraz wymaganiami dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. To z kolei uświadamia, że WordPress może być bardzo skutecznym narzędziem do badania projektów w interakcji z użytkownikami. Dzięki wtyczkom analitycznym można obserwować mapy kliknięć, rejestrować zachowania użytkowników wobec zaprojektowanej struktury menu i testować różne wersje owej struktury nawigacyjnej.

Wdrażanie faset i niestandardowych struktur danych w WordPressie

Na osobną uwagę zasługuje problematyka konstruowania nawigacji fasetowej. Nawigacja fasetowa (ang. *faceted navigation* lub *faceted browsing*) to sposób organizowania i przeszukiwania informacji, który umożliwia użytkownikowi dynamiczne filtrowanie zbioru danych na podstawie wielu niezależnych, równoległych kategorii zwanych fasetaми (*facets*). Każda faseta reprezentuje jeden wymiar klasyfikacyjny (np. dla zbioru dokumentów prezentowanych na stronach INoI w Uniwersytecie Komisji Edukacji

Narodowej w Krakowie²³ może to być „rodzaj dokumentów”, „rok” akademicki”, „kierunki”, „stopnie studiów” itd.), a wybory użytkownika zawężają widok wyników bez konieczności przeszukiwania hierarchicznej struktury²⁴. Louis Rosenfeld, Peter Morville i Jorge Arango piszą, że nawigacja fasetowa zwiększa elastyczność i precyzję wyszukiwania, jest użyteczna, gdyż lepiej odpowiada na potrzeby użytkowników, którzy nie znają precyzyjnej kategorii, i pozwala na filtrowanie informacji z użyciem jednocześnie wielu różnych kryteriów. Mimo oczywistych zalet systemów fasetowych trudno znaleźć w literaturze opisy dobrych praktyk projektowych, pozwalających nauczać studentów architektury informacji projektowania systemów nawigacji fasetowej²⁵.

WordPress jest doskonałym narzędziem do wdrażania faset. Na potrzeby artykułu zostanie opisane wdrożenie systemu wyszukiwania fasetowego na stronach internetowych Instytutu Nauk o Informacji Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej. Jednocześnie zostaną zaprezentowane zagadnienia łączenia kompetencji nabywanych w trakcie omawianych studiów z kompetencjami opisanymi w pkt 5–7 wcześniej zarysowanej mapy kompetencji wymaganych do pracy z WordPressem. Powiązanie takich zagadnień, jak rozróżnienie na standardowe i niestandardowe typy wpisów oraz standardowe i niestandardowe taksonomie z tematyką konstruowania nawigacji fasetowej wynika z tego, że jeżeli celem projektowym jest zbudowanie fasetowego dostępu do treści, oferowane przez platformę WordPress technologie pozostają bardzo dobrym rozwiązaniem.

Aby stworzyć system fasetowy w WordPresie, potrzebne jest utworzenie niestandardowych typów wpisów. Do standardowych typów wpisów należą posty (ang. *posts* – tradycyjnie używane jako nazwa chronologicznie uporządkowanych wpisów na blogach) oraz strony (ang. *pages*), które służą do publikowania statycznych treści, niezależnych od daty publikacji. Strony stanowią szkielet witryny i mogą być podstawą do wyznaczenia nawigacji w serwisie. Niestandardowe typy wpisów (ang. *custom post types*) z kolei umożliwiają rozdzielenie różnych rodzajów treści. Dla potrzeb serwisu internetowego INoI stworzono nowy typ postów „Dokumenty”, służący opisywaniu różnego rodzaju dokumentów publikowanych w witrynie. Ich liczba i różnorodność skłoniły do zaprojektowania takiego typu postów, który byłby kontenerem dla publikowanych dokumentów wytworzonych

²³ *Dokumenty. Archiwum dokumentów publikowanych na stronach INoI*, Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, [on-line:] <https://inoi.uken.krakow.pl/dokument> – 10.11.2025.

²⁴ L. Rosenfeld, P. Morville, J. Arango, dz. cyt., s. 258–262.

²⁵ S. Skórka, *Fasety na nowo odkryte. Integrowanie systemów nawigacji i organizowania informacji*, „ZIN – Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia Informacyjne” 2014, t. 52, nr 2 (104), <https://doi.org/10.36702/zin.551>.

w różnych formatach (dokumenty Worda, arkusze kalkulacyjne, pliki PDF, pliki graficzne itd.) i jednocześnie obudowany systemem niestandardowych taksonomii (ang. *custom taxonomies*) ułatwiających wyszukiwanie dokumentów. Niestandardowe taksonomie to sposób grupowania i klasyfikowania treści własnymi, elastycznymi kategoriami, które uzupełniają lub zastępują domyślne mechanizmy WordPressa, takie jak kategorie i tagi. W przypadku „Dokumentów” zastosowano następujące taksonomie:

- **Rodzaj dokumentów**, który obejmuje: harmonogramy, karty kursów, plany studiów, prace dyplomowe, druki i oświadczenia, porady, wzory, szablony, zarządzenia i decyzje, praktyki zawodowe, programy;
- **Rok akademicki**: wskazuje na lata dostępnych dokumentów: 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025 itd.;
- **Semestry** podzielone na: letni i zimowy;
- **Formy prowadzenia studiów**: studia niestacjonarne oraz studia stacjonarne;
- **Kierunki studiów**: architektura informacji, bibliotekoznawstwo i informacja naukowa, biblioterapia, edytorstwo oraz zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe;
- **Stopnie studiów**: studia I stopnia, II stopnia oraz studia podyplomowe;
- **Rok studiów**: I rok, II rok, III rok;
- **Typ kursu**: do wyboru i obligatoryjne.

Wymodelowany w ten sposób wielowymiarowy obiekt informacyjny umożliwia publikację na stronie WWW dowolnego rodzaju dokumentu i łatwy dostęp do niego za pomocą czytelnych kryteriów, wspiera przeglądanie tematyczne (*browsing vs search*)²⁶. Lista atrybutów niestandardowego typu „Dokumenty” może być dowolnie rozszerzona i przyjmować dowolne wartości.

Wdrażanie nawigacji fasetowej w WordPressie z użyciem niestandardowych typów treści, taksonomii i pól danych pozwala praktycznie zastosować szerokie spektrum kompetencji rozwijanych w planach edukacyjnych *architektury informacji* i *zarządzania informacją*. Od planowania struktury informacji przez projektowanie interfejsu aż po testowanie efektywności i spójności systemu WordPress działa jako narzędzie wdrożeniowe i edukacyjne, pozwalające przełożyć teorię nauk o informacji na realny system zarządzania wiedzą i informacją. Na przykład umiejętność projektowania niestandardowych taksonomii oraz ich logicznego powiązania z treścią i fasetami w interfejsie serwisu jest praktycznym wyrazem kompetencji wymaganych w kursie „Kategoryzacja i indeksowanie danych” (ZI, sem. 2., kurs obligatoryjny), który dostarcza wiedzy z zakresu

²⁶ L. Rosenfeld, P. Morville, J. Arango, dz. cyt., s. 262.

języków informacyjno-wyszukiwawczych, klasyfikacji i analizy treści dokumentów²⁷. Studenci poznają m.in. języki deskryptorowe, klasyfikacyjne i taksonomiczne, a także metody analizy treści według Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej.

Innym ważnym kursem w kontekście konstruowania faset oraz tworzenia niestandardowych typów wpisów i taksonomii jest kurs „Metadane” (ZI, sem. 1., kurs obligatoryjny). Kurs skupia się na standardach metadanych (Dublin Core, MARC21), ich strukturze, funkcjach i zastosowaniach. Uczestnicy uczą się stosować metadane deskryptywne, techniczne i strukturalne oraz opracowują modele danych dla cyfrowych obiektów informacyjnych. WordPress pozwala na praktyczne ćwiczenia, które pozwalają zastosować wiedzę o metadanych do budowania struktury faset i lepszego indeksowania treści. Za pomocą specjalistycznych wtyczek udaje się tworzyć nie tylko niestandardowe typy wpisów i niestandardowe taksonomie, ale również niestandardowe, dodatkowe pola danych. W ramach zajęć Web design studenci mieli okazję zapoznać się z wdrożeniem do serwisu INoI niestandardowego typu wpisu o nazwie „Abstrakt”. Przypisano do niego zestaw niestandardowych pól danych:

- Imię – pole tekstowe (np. dla głównego autora);
- Nazwisko – pole tekstowe;
- Autorzy – pole tekstowe wielowierszowe (lista autorów lub nazwiska współautorów);
- Afiliacja – pole tekstowe (instytucja naukowa);
- Streszczenie – pole tekstowe długie (treść abstraktu);
- Słowa kluczowe – pole tagów powiązane z niestandardową taksonomią „Tematyka”.

Pola niestandardowe działają jako metadane deskryptywne, techniczne lub semantyczne – użytkownik widzi nie tylko treść, ale jej kontekst (kto, skąd, czego dotyczy). Dzięki nim możliwe jest zbudowanie nawigacji fasetowej pozwalającej filtrować abstrakty po: afiliacji (np. „UW”, „UJ”), temacie (słowa kluczowe, np. „UX”, „AI”, „typografia”), autorach. Pola niestandardowe mogą być stosowane w wyszukiwarce zaawansowanej, ponieważ dzięki rozłączeniu treści użytkownik może wyszukiwać abstrakty wg nazwiska autora, słowa kluczowego lub frazy w streszczeniu. Z punktu widzenia architektury informacji – taka struktura odpowiada modelowi metadanych (np. Dublin Core: creator, subject, abstract, contributor, publisher), a każda właściwość staje się niezależną fasetą w systemie nawigacyjnym²⁸.

²⁷ B. Sosińska-Kalata, *Klasyfikacja. Struktury organizacji wiedzy, piśmiennictwa i zasobów informacyjnych*, Warszawa 2002.

²⁸ R. McCollin, *WordPress: Pushing the Limits*, Wiley, Indianapolis 2013, s. 45.

W tym miejscu warto jednak przypomnieć jedną z fundamentalnych tez wyrażonych przez autorów książki *Architektura informacji w serwisach internetowych i nie tylko*:

Architektura informacji nie ogranicza się do taksonomii, wyszukiwarek i innych elementów, które pomagają użytkownikom znaleźć dane w środowisku informacyjnym. Architektura informacji rozpoczyna się od ludzi oraz powodu, dla którego odwiedzili naszą witrynę albo skorzystali z aplikacji: od ich potrzeby informacyjnej²⁹.

A zatem to zawartość jest powodem, dla którego ludzie odwiedzają strony internetowe. To ona powinna być najważniejsza w procesie projektowania serwisu internetowego lub aplikacji. O tym, że poznanie treści jest warunkiem tworzenia dobrej architektury informacji, uczą się studenci INoI już od pierwszych zajęć. Jeśli treść do zaprezentowania w serwisie jest dobrze zanalizowana i rozpoznana, można skutecznie zaplanować jej strukturę i za tym – nawigację, dobrać odpowiednie metadane, przewidzieć zachowania użytkowników i testować serwis (aplikację) z realistycznymi scenariuszami³⁰. Zrozumienie treści jest tu warunkiem koniecznym, ponieważ nie da się stworzyć sensownej struktury informacyjnej bez wiedzy, co ma zostać uporządkowane i w jaki sposób użytkownik będzie tego szukał. Projektowanie systemów wyszukiwania wymaga: znajomości typów i form informacji, które użytkownicy mogą chcieć znaleźć, umiejętności opisywania treści za pomocą metadanych i indeksów, wdrożenia mechanizmów przeszukiwania, filtrowania i nawigacji fasetowej, które działają skutecznie tylko wtedy, gdy treść jest znana, opisana i odpowiednio zorganizowana.

Z tego powodu w kontekście wykorzystania WordPressa w organizowaniu niestandardowych typów danych i niestandardowych taksonomii bardzo ważne wydają się kursy „Nauka o informacji” (AI, ZI, 1. sem., kurs obligatoryjny), „Organizacja informacji” (AI, 2. sem., kurs obligatoryjny), „Systemy wyszukiwania informacji” (AI, 5. sem., kurs obligatoryjny) oraz „Źródła informacji” (AI, 1. sem., kurs obligatoryjny, ZI, 3. sem., kurs obligatoryjny).

Informacja ma fundamentalne znaczenie poznawcze i organizacyjne niezależnie od medium czy formy systemu informacyjnego³¹. Informacja nie istnieje w próżni – zawsze ma źródło, odbiorcę i funkcję (poznawczą, praktyczną, komunikacyjną), musi być rozpoznana i rozumiana, zanim

²⁹ L. Rosenfeld, P. Morville, J. Arango, dz. cyt., s. 45.

³⁰ A. Covert, dz. cyt.

³¹ M.J. Bates, *Fundamental Forms of Information*, „Journal of the American Society for Information Science and Technology” 2006, vol. 57 no. 8, s. 1034.

zostanie uporządkowana (czy to przez strukturę, interfejs, czy system wyszukiwania), warunkuje architekturę całego systemu informacyjnego, który powinien być dostosowany do jej rodzaju, celu i formatu³². Dzięki realizacji wymienionych kursów studenci poznają sposoby porządkowania i reprezentowania treści, czyli klasyfikacje, taksonomie, etykiety, słowniki kontrolowane, związki semantyczne i hierarchiczne, modele wizualizacji struktury informacji (mapy, fasety, grupy treści). Kursy uczą analizy źródeł: ich rodzaju, dostępności, wiarygodności i użyteczności. Poznanie źródeł – wybranych katalogów, baz danych, portali i stron internetowych itd. – to jednocześnie poznanie sposobów, przy pomocy których system ma udostępniać treść, a więc jak powinny być opisane (np. afiliacja, typ dokumentu), jak mogą być udostępnione (np. baza danych czy dokument PDF), jak powinny być filtrowane lub katalogowane (np. wg kryterium języka, tematu, statusu itd.).

W środowisku WordPress wiedza ta przekłada się na tworzenie niestandardowych typów treści (np. „Abstrakt”, „Dokumenty”), przypisywanie im taksonomii i pól metadanych (np. autor, afiliacja, streszczenie), projektowanie nawigacji fasetowej i wyszukiwania opartego na zawartości, wdrażanie struktur treści zgodnych z modelem Dublin Core lub innymi standardami metadanych.

Wnioski i znaczenie dydaktyczne

Platforma WordPress jako popularny system zarządzania treścią (CMS) coraz częściej wykorzystywana bywa w edukacji akademickiej, zwłaszcza na kierunkach związanych z *architekturą informacji*. Gruntowne i systematyczne przygotowanie studentów do pracy z WordPressem może skutecznie integrować wiedzę teoretyczną i umiejętności praktyczne, wspierać realizację celów dydaktycznych i rozwój kompetencji zawodowych. Przeprowadzona analiza relacji treści kursów z kompetencjami wymaganymi do pracy z WordPressem wskazuje, że istotne dla tych kompetencji kursy daje się przypisać do dwóch głównych obszarów dydaktycznych: organizacji i teorii informacji oraz komunikacji wizualnej i multimedialnej, projektowania. Kursy z pierwszej grupy skupiają się na zagadnieniach związanych z przetwarzaniem, organizacją i optymalizacją treści. Do drugiej grupy należą kursy, które kładą nacisk na projektowanie interfejsów, responsywność oraz estetykę stron internetowych.

³² R.P. Smiraglia, *The Elements of Knowledge Organization*, Springer, Cham, Switzerland 2014, s. 3.

Przedstawione przypadki użycia WordPressa w dydaktyce oraz praktyczne przykłady wdrożenia zaawansowanych systemów organizacji informacji, takich jak nawigacja fasetowa z wykorzystaniem niestandardowych typów treści, taksonomii oraz pól danych, pozwoliły ocenić efektywność dydaktyczną platformy WordPress oraz wskazać jej zalety w kształceniu studentów. Praca z platformą WordPress umożliwia praktyczne zastosowanie teoretycznych podstaw architektury informacji, takich jak różne koncepcje analizy potrzeb użytkowników, projektowania struktur informacyjnych, organizacji i reprezentacji treści oraz tworzenia intuicyjnych interfejsów użytkownika. Studenci uczą się projektować złożone systemy nawigacyjne oraz integrować różnorodne rozwiązania technologiczne, w tym specjalistyczne wtyczki i systemy analityczne. WordPress okazuje się narzędziem dydaktycznym, które w przekrojowy sposób łączy i integruje kompetencje z zakresu organizacji informacji, projektowania interfejsów oraz zarządzania informacją, umożliwiając studentom praktyczne zastosowanie teorii zdobytej podczas studiów.

Bibliografia

- Avila J., Sostmann K., Breckwoldt J., Peters H., *Evaluation of the free, open source software WordPress as electronic portfolio system in undergraduate medical education*, „BMC Medical Education” 2016, vol. 16, <https://doi.org/10.1186/s12909-016-0678-1>.
- Bates M.J., *Fundamental Forms of Information*, „Journal of the American Society for Information Science and Technology” 2006, vol. 57, no. 8, s. 1033–1045.
- Covert A., *How to Make Sense of Any Mess: Information Architecture for Everybody*, CreateSpace Independent Publishing Platform, Charleston, SC 2014.
- Dornauer B., Felderer M., *Web Image Formats: Assessment of Their Real-World-Usage and Performance Across Popular Web Browsers*, [w:] *Product-Focused Software Process Improvement*, eds. R. Kadgien, A. Jedlitschka, A. Janes, V. Lenarduzzi, X. Li, Springer Nature Switzerland, Cham 2024, s. 132–147.
- Drivas I., Kouis D., Kyriaki-Manessi D., Giannakopoulos G., *Content Management Systems Performance and Compliance Assessment Based on a Data-Driven Search Engine Optimization Methodology*, „Information” 2021, vol. 12, issue 7, <https://doi.org/10.3390/info12070259>.
- Fylan J., *WordPress Themes vs. Templates: What’s the Difference and What Do They Do?*, WordPress.com, 7.10.2022, [on-line:] https://wordpress.com/go/web-design/wordpress-themes-vs-templates/?utm_source=chatgpt.com – 10.11.2025.
- GarciaPlanas M.I., TabernaTorres J., Domínguez-García S., *Using WordPress-Portfolios for Teaching and Learning Mathematics in Engineering Studies*, [w:] *Proceedings of The 4th Electronic International Interdisciplinary Conference*, 10–14.08.2015, [on-line:] https://www.academia.edu/115130573/Using_WordPress_Portfolios_for_Teaching_and_Learning_Mathematics_in_Engineering_Studies – 10.11.2025.

- Hinton A., *Understanding Context: Environment, Language, and Information Architecture*, O'Reilly Media, Sebastopol, CA 2014.
- Program studiów – architektura informacji – studia I stopnia stacjonarne (rekrutacja 2022/2023)*, Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, [on-line:] <https://inoi.uken.krakow.pl/dokument/program-studiow-architektura-informacji-studia-i-stopnia-stacjonarne-rekrutacja-2022-2023> – 23.04.2025.
- Plan studiów – architektura informacji – studia I stopnia – stacjonarne (rekrutacja 2022/2023)*, Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, [on-line:] <https://inoi.uken.krakow.pl/dokument/plan-studiow-architektura-informacji-studia-i-stopnia-stacjonarne-rekrutacja-2022-2023> – 23.04.2025.
- Plan studiów – zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe – studia I stopnia – stacjonarne (rekrutacja 2022/2023)*, Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, [on-line:] <https://inoi.uken.krakow.pl/dokument/plan-studiow-zarzadzanie-informacja-i-publikowanie-cyfrowe-studia-i-stopnia-stacjonarne-rekrutacja-2022-2023> – 23.04.2025.
- Program studiów – zarządzanie informacją i publikowanie cyfrowe – studia I stopnia stacjonarne (rekrutacja 2022/2023)*, Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, [on-line:] <https://inoi.uken.krakow.pl/dokument/program-studiow-zarzadzanie-informacja-i-publikowanie-cyfrowe-studia-i-stopnia-stacjonarne-rekrutacja-2022-2023> – 23.04.2025.
- Dokumenty. Archiwum dokumentów publikowanych na stronach INOI*, Instytut Nauk o Informacji, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, <https://inoi.uken.krakow.pl/dokument> – 10.11.2025.
- Kalbach J., *Projektowanie nawigacji strony WWW. optymalizacja funkcjonalności witryny*, tłum. T. Walczak, Gliwice 2008.
- Kumar N., *WordPress Statistics 2025 — (Number of Websites & Users)*, DemandSage, 3.04.2025, [on-line:] <https://www.demandsage.com/wordpress-statistics/> – 10.11.2025.
- Lee J., *Is WordPress an Academic Source? Unveiling the Truth Behind Its Credibility*, CMS Pursuits, [on-line:] https://cmspursuits.com/is-wordpress-an-academic-source/#Are_there_specific_types_of_content_on_WordPress_that_can_be_considered_academic – 10.11.2025.
- Leszkowicz M., *Projektowanie graficzne a proces czytania i tworzenia wizualnych znaczeń*, [w:] *Media, edukacja, kultura: W stronę edukacji medialnej*, red. W. Skrzydlewski, S. Dylak, Poznań 2013, s. 475–483.
- Mazohl P., Todorova D., Ceccarelli C., *WordPress-based learning platform: Project output 3 of the InterMedia Erasmus+ project*. InterMedia Erasmus+, 2023.
- McCollin R., *WordPress: Pushing the Limits*, Wiley, Indianapolis 2013.
- Media Queries Level 3*, 21.05.2024, [on-line:] <https://www.w3.org/TR/mediaqueries-3> – 10.11.2025.
- Nkhoma K., *Ultimate WordPress SEO Guide: Optimize Your Site in 2025*, „AIO-SEO”, 28.02.2024, [on-line:] https://aioseo.com/ultimate-wordpress-seo-guide/?utm_source=chatgpt.com – 10.11.2025.

- Piper D., *How WordPress Is Used In Education*, 23.02.2023, [on-line:] <https://blogs.oregonstate.edu/piperde/2023/02/23/how-wordpress-is-used-in-education/> – 10.11.2025.
- Purvis A.J., Beckingham S., *A decade of social media for learning: A systematic review*, „Journal of University Teaching and Learning Practice” 2024, vol. 21, no. 5, s. 1–27, <https://doi.org/10.53761/vvvccy83>.
- Ramalingam E., *Research Paper on Content Management Systems (CMS): Problems in the Traditional Model and Advantages of CMS in Managing Corporate Websites*, Harrisburg University of Science and Technology, Dissertations and Theses, 2016, [on-line:] https://digitalcommons.harrisburgu.edu/pmgt_dandt/7 – 10.11.2025.
- Rosenfeld L., Morville P., Arango J., *Architektura informacji w serwisach internetowych i nie tylko*, tłum. R. Meryk, Gliwice 2017.
- Sitek B., *Platforma kursów online na WordPress. Jak ją zrobić?*, Cyber Folks, 27.10.2021, [on-line:] <https://cyberfolks.pl/blog/platforma-kursow-online-na-wordpress-jak-ja-zrobic> – 10.11.2025.
- Skórka S., *Fasety na nowo odkryte. Integrowanie systemów nawigacji i organizowania informacji*, „ZIN – Zagadnienia Informacji Naukowej. Studia Informacyjne” 2014, t. 52, nr 2 (104), s. 92–109, <https://doi.org/10.36702/zin.551>.
- Smiraglia R.P., *The Elements of Knowledge Organization*, Springer, Cham, Switzerland 2014.
- Sosińska-Kalata B., *Klasyfikacja. Struktury organizacji wiedzy, piśmiennictwa i zasobów informacyjnych*, Warszawa 2002.
- Spencer D., *A Practical Guide to Information Architecture, Five Simple Steps*, Bristol 2010.
- Timotheou S., Miliou O., Dimitriadis Y., Sobrino S. V., Giannoutsou N., Cachia R., Monés A.M., Ioannou A., *Impacts of digital technologies on education and factors influencing schools’ digital capacity and transformation: A literature review*, „Education and Information Technologies” 2023, vol. 28, no. 6, s. 6695–6726, <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11431-8>.
- Wodtke C., Govella A., *Information Architecture: Blueprints for the Web*, New Riders, Berkeley, CA 2009.
- What Is a Theme? – Theme Handbook*, WordPress Developer Resources, 31.07.2014, [on-line:] <https://developer.wordpress.org/themes/getting-started/what-is-a-theme> – 10.11.2025.
- WordPress for Education: Exploring its Importance for Learning*, „WP Tech Support”, 3.11.2023, [on-line:] https://wp-techsupport.com/wordpress-for-education-sector/?utm_source=chatgpt.com – 10.11.2025.
- History*, WordPress.org, [on-line:] <https://wordpress.org/about/history> – 10.11.2025.
- Wurman R.S., *Information Architects*, Graphis Inc, New York 1997.
- Zahid W., *What is an LMS? A Guide to Learning Management Systems*, Edly, 8.02.2022, [on-line:] <https://edly.io/guides/a-guide-to-learning-management-systems/> – 10.11.2025.

Streszczenie

Artykuł analizuje potencjał WordPressa jako narzędzia dydaktycznego łączącego teorię nauki o informacji z praktyką projektowania systemów informacyjnych. W artykule przedstawiono studium przypadku dwóch kierunków prowadzonych w Instytucie Nauk o Informacji Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie – architektury informacji (AI) oraz zarządzania informacją i publikowania cyfrowego (ZIiPC). Na podstawie planów, programów i kart kursów z roku akademickiego 2022/2023 zmapowano kompetencje rozwijane na obu kierunkach i konfrontowano je z wymaganiami pracy w środowisku WordPress. Szczególną uwagę poświęcono kursom kształcącym umiejętności w zakresie organizacji informacji, projektowania interfejsów, SEO oraz responsywnego web designu, a także wdrażania niestandardowych typów wpisów, taksonomii i nawigacji fasetowej. Analiza wykazuje, że systematyczne wykorzystanie WordPressa umożliwia studentom praktyczne przełożenie wiedzy o strukturze informacji, metadanych i potrzebach użytkowników na działające serwisy i aplikacje internetowe. Platforma WordPress działa więc jako laboratorium kompetencji cyfrowych, wspierając rozwój umiejętności technicznych i analitycznych niezbędnych na współczesnym rynku pracy w sektorze informacji, mediów cyfrowych i technologii webowych.

Słowa kluczowe: WordPress, architektura informacji zarządzanie informacją, edukacja akademicka, kompetencje cyfrowe, system zarządzania treścią (CMS), nawigacja fasetowa

WordPress in information science didactics:
A case study in Information Architecture, Information Management,
Digital Publishing, and Competence Mapping
Abstract

This article explores the potential of WordPress as a teaching tool that bridges the theory of information science with the practice of information system design. It presents a case study of two academic programs offered at the Institute of Information Science at the University of National Education in Krakow—Information Architecture (AI) and Information Management and Digital Publishing (ZIiPC). Based on course syllabi, curricula, and course descriptions from the 2022/2023 academic year, the competencies developed in both programs were mapped and compared to the requirements of working within the WordPress environment. Particular attention was given to courses that develop skills in information organization, interface design, SEO, responsive web design, and the implementation of custom post types, taxonomies, and faceted navigation. The analysis demonstrates that the systematic use of WordPress enables students to apply theoretical knowledge about information structure, metadata, and user needs in the creation of functional websites and web applications. As such, the WordPress platform serves as a digital competence laboratory, supporting the development of technical and analytical skills essential in today's labor market within the fields of information, digital media, and web technologies.

Keywords: WordPress, information architecture, information management, academic education, digital competence, content management system (CMS), faceted navigation